

MUSTAQILLIK DAVRIDA O'ZBEKISTONDA MILLIY
BAYRAMLAR VA AN'ANALARNING QAYTA TIKLANISH TARIXI

S.Sirojiddinov

Millat Umidi universiteti

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekiston mustaqillikka erishganidan keyingi davrda milliy bayramlar va an'analarning tiklanish jarayoni, ularning ijtimoiy-ma'naviy hayotdagi o'rni va davlat siyosatidagi ahamiyati tahlil qilinadi. Mustaqillik yillarida xalqimizning asrlar davomida shakllangan qadriyatlari, diniy va madaniy urf-odatlar qayta tiklanib, jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylandi.

Kalit so'zlar: mustaqillik, qadriyat, an'ana, urf-odat, bayram, madaniyat, Navro'z, ma'naviyat.

Аннотация

В статье рассматривается процесс возрождения национальных праздников и традиций в Узбекистане в годы независимости, их роль в общественно-культурной жизни и значение в государственной политике.

Ключевые слова: независимость, ценности, традиции, культура, праздники, народное наследие.

Abstract

This article examines the revival of national holidays and traditions in Uzbekistan during the years of independence, analyzing their socio-cultural importance and influence on national identity.

Keywords: independence, values, traditions, culture, heritage, holidays.

O'zbekiston 1991-yil 31-avgust kuni o'z mustaqilligini e'lon qilgach, xalqimiz o'zining boy madaniy merosini, qadimiy urf-odatlarini va milliy bayramlarini qayta tiklash imkoniga ega bo'ldi. Sovet davrida diniy va milliy an'analar ko'plab taqiqlarga uchragan edi. Mustaqillik xalqimiz uchun nafaqat siyosiy erkinlik, balki ma'naviy uyg'onish davrini ham boshlab berdi.

Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov aytganidek: "Milliy o'zlikni anglash, qadriyatlarni tiklash – millatni birlashtiruvchi kuchdir." Shu bois, mustaqillikdan keyingi davrda davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri milliy qadriyatlarni tiklash va ularni yangi zamonaviy mazmunda rivojlantirish bo'ldi.

Mustaqillikdan so'ng O'zbekistonda bir qator milliy bayramlar qayta tiklandi. Eng avvalo, Navro'z bayrami 1992-yildan boshlab umumxalq bayrami sifatida nishonlana boshlandi. Sovet davrida "diniy" deb taqiqlangan bu qadimiy bayram xalqning hayotga, tabiatga va ezgulikka bo'lgan ehtiromini ifodalaydi. Bugungi kunda Navro'zda ekologik aksiyalar, hasharlar, xalq sayillari va "sumalak sayli" kabi marosimlar o'tkaziladi.

Shuningdek, 1-sentabr – Mustaqillik kuni O'zbekiston xalqining eng ulug' bayrami sifatida nishonlanadi. Bu kun ozodlik, erkinlik va milliy g'ururning ramziga aylandi. Har yili mamlakat bo'ylab tantanali tadbirlar, konsertlar, ko'rgazmalar va tarixiy xotira tadbirlari tashkil etiladi.

Ramazon hayiti va Qurbon hayiti ham mustaqillik yillarida rasmiy bayramlar sifatida tiklandi. Bu diniy bayramlar insonparvarlik, mehr-shafqat, saxovat va bag'rikenglik g'oyalarini ifodalaydi. Shu bilan birga, Konstitutsiya kuni (8-dekabr), Vatan himoyachilari kuni (14-yanvar), Xotira va qadrlash kuni (9-may) va O'qituvchi va murabbiylar kuni (1-oktabr) kabi bayramlar milliy qadriyatlar tizimida muhim o'rin egalladi.

Mustaqillikdan so'ng xalqimizning qadimiy urf-odatlar va marosimlari yana xalq hayotining markaziga qaytdi. Nikoh, sunnat, beshik to'ylari, hayitliklar, osh berish marosimlari milliy ruhda o'tkazilmoqda.

Hashar an'anasi — xalqning jamoaviylik, hamkorlik va mehr-oqibat ruhini ifodalovchi qadriyat sifatida keng yoyildi. Mahallalar, masjidlar, maktablar, tarixiy obidalar obodonlashtirildi.

Mahalla instituti esa milliy qadriyatlarni saqlashning asosiy markaziga aylandi. Bugungi kunda "Mahalla to'g'risida"gi qonun asosida mahalla nafaqat ijtimoiy yordam, balki yoshlar tarbiyasi, oila qadriyatlari va bag'rikenglikni mustahkamlovchi ijtimoiy maskan sifatida faoliyat yuritmoqda.

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan keyin milliy madaniyat va san'at sohasida ham yangi davr boshlandi.

Samarqandda o'tkaziladigan "Sharq taronalari", Surxondaryoda "Boysun bahori", Farg'onada "Atlas bayrami", Buxoroda "Ipak va ziravorlar" kabi festivallar o'zbek milliy san'atining jahon miqyosida tan olinishiga sabab bo'ldi.

UNESCO tomonidan Navro'z, Xiva, Shahrisabz va Buxoro kabi tarixiy shaharlar insoniyatning nomoddiy madaniy merosi ro'yxatiga kiritildi. Bu xalqimizning qadimiy madaniyatini dunyoga tanitdi.

Shuningdek, milliy liboslar, taomlar va kuy-qo'shiqlar xalq hayotining ajralmas qismiga aylandi. "Atlas", "Adras", "Khan-atlas" matolari, o'zbek palovi, milliy raqslar – bularning barchasi milliy o'zlikning ramzidir.

Prezident Shavkat Mirziyoyev boshchiligidagi yangi islohotlar davrida milliy qadriyatlar va ma'naviyatni tiklash siyosati yanada chuqurlashdi. "Yangi O'zbekiston strategiyasi"da madaniyat va merosni asrash, yoshlarni milliy ruhda tarbiyalash, oila va mahalla institutlarini mustahkamlash asosiy yo'nalish sifatida belgilandi.

“Meros” jamg‘armasi, “O‘zbekiston madaniy merosi jahon to‘plamlarida” loyihasi, madaniy merosni raqamlashtirish tashabbuslari, tarixiy shaxslar tavallud kunlarini nishonlash — bularning barchasi milliy o‘zlikni e‘zozlash siyosatining amaliy ifodasidir.

O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan keyin xalqimizning ma’naviy hayoti yangi bosqichga ko‘tarildi. Asrlar davomida shakllangan milliy bayramlar, urf-odatlar va qadriyatlar qayta tiklandi.

Bugungi kunda milliy bayramlar xalqni birlashtiruvchi, tarixiy xotirani saqlovchi, yoshlarni vatanparvarlik va g‘urur ruhida tarbiyalovchi vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Mahalla, oila, bag‘rikenglik, hashar kabi qadriyatlar jamiyatni bir butunlikda tutmoqda.

O‘zbekiston — qadriyatlarini asrab, zamonaviy taraqqiyot sari intilayotgan, milliy g‘urur va birlik timsoliga aylangan yurt sifatida tanildi.

Adabiyotlar

1. Karimov I.A. O‘zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. – Toshkent: O‘zbekiston, 2011.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
3. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, 1992.
4. “O‘zbekiston Respublikasi bayramlari to‘g‘risida”gi Qonun, 1992-yil 2-mart.
5. O‘zbekiston madaniyat va san’at tarixi bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami, 2023-y.
6. UNESCO Nomoddiy madaniy meros ro‘yxati ma’lumotlari, 2024-y.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining madaniyat va merosni asrashga oid farmonlari, 2020–2024-yillar.

